

การจัดทำแบบบันทึกและคู่มือติดตาม ส่งเสริมพัฒนาการเด็กสำหรับครอบครัวและชุมชน

ผลการศึกษาจากโครงการวิจัยพัฒนาการแบบองค์รวม แสดงว่าเด็กไทยมีพัฒนาการแบบองค์รวมสมวัยหรือ มีพัฒนาการด้านกาย ด้านสติปัญญา และด้านอารมณ์-จิตใจ-สังคม-จริยธรรมผ่านเกณฑ์ทุกด้าน ลดลงตามอายุ จากร้อยละ 58 ในกลุ่มปฐมวัยตอนต้น เป็นร้อยละ 32.7 ในกลุ่มปฐมวัยตอนปลาย ร้อยละ 26.4 ในกลุ่มเด็กวัยเรียนและร้อยละ 24.5 ในกลุ่มเด็กวัยรุ่น พัฒนาการด้านที่ถ่วงให้เด็กไทยมีพัฒนาการองค์รวมไม่สมวัยคือ พัฒนาการด้านสติปัญญา ซึ่งพบลดลงตามวัยเช่นกัน การพัฒนาเด็กจึงต้องเริ่มต้นตั้งแต่ในวัยต้นของชีวิต ซึ่งเป็นช่วงหน้าต่างแห่งโอกาสที่สมองซึมซับและเรียนรู้ได้มาก ผลการศึกษาจากโครงการนี้เช่นกัน ชี้ว่า ปัจจัยร่วมสำคัญที่สัมพันธ์กับพัฒนาการของเด็กทุกด้านคือ รายได้ของครอบครัว และการศึกษาของแม่และพ่อ กลุ่มที่เสี่ยงต่อการมีพัฒนาการล่าช้าหรือต่ำกว่าเกณฑ์ คือ กลุ่มที่มีรายได้น้อยและมีการศึกษาต่ำ คณะวิจัยของโครงการวิจัยพัฒนาการแบบองค์รวมของเด็กไทยจึงได้สร้างเครื่องมือเพื่อใช้ส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัย กลุ่มเป้าหมายที่ควรจะได้รับประโยชน์จากเครื่องมือที่สร้างขึ้นนี้จึงควรเป็นกลุ่มเสี่ยงดังกล่าวข้างต้น ซึ่งได้แก่กลุ่มคนจนผู้มีรายได้น้อยในชนบท และกลุ่มคนจนในเขตเมือง รูปแบบของเครื่องมือนี้จะต้องมีลักษณะที่สามารถดึงดูดความสนใจ ให้กลุ่มเป้าหมายเหล่านี้อยากใช้เครื่องมือนี้ในการส่งเสริมพัฒนาการลูกของตน และต้องมีเนื้อหาส่งเสริมพัฒนาการด้านที่เด็กไทยยังอ่อนด้อยอยู่

กลุ่มเป้าหมายผู้ใช้เครื่องมือ

กลุ่มเสี่ยงที่ลูกจะมีพัฒนาการล่าช้าหรือต่ำกว่าเกณฑ์ ได้แก่กลุ่มคนจนและมีการศึกษาน้อยที่อยู่ในชนบทหรือในเมือง ที่ขาดโอกาสในการเข้าถึงข้อมูลความรู้ โดยพ่อแม่เฝ้าเอง หรือใช้ผ่านทางเจ้าหน้าที่สาธารณสุขผู้ดูแลศูนย์เด็กเล็ก และครูโรงเรียนอนุบาล

การสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินระดับพัฒนาการของเด็กเป็นบัตรอ่านผลและแบบบันทึกพัฒนาการ โดยอ่านผลเป็นสี่สีหรือสี่ระดับ คือ สีฟ้า หมายถึง ทำได้เร็วกว่าเด็กส่วนใหญ่ สีเขียว หมายถึง ทำได้เร็วพอๆ กับเด็กส่วนใหญ่ สีเหลือง หมายถึงควรฝึกเพิ่มถ้าเด็กยังทำไม่ได้ และสีชมพู หมายถึง เด็กมีพัฒนาการช้ากว่าวัย และควรปรึกษาเจ้าหน้าที่สาธารณสุขใกล้บ้าน สำหรับรายการพัฒนาการในแบบบันทึกนั้น คณะวิจัยได้คัดเลือกรายการที่พบว่าเด็กส่วนใหญ่ล่าช้า

ซ้ำจากข้อค้นพบของโครงการวิจัยพัฒนาการแบบองค์รวม¹ และโครงการวิจัยระยะยาวในเด็กไทย² คณะวิจัยได้สร้างคู่มือเพื่อประกอบการใช้ พร้อมคำแนะนำให้พ่อแม่หรือผู้ดูแลเด็กฝึกพัฒนาการให้เด็ก ในกรณีที่ประเมินได้ว่าอยู่ในระดับสีเหลือง

การทดสอบเครื่องมือ

คณะวิจัยได้ทำการทดสอบเครื่องมือชุดนี้เพื่อให้ได้เครื่องมือที่เหมาะสมสำหรับใช้กับกลุ่มเป้าหมายอย่างแท้จริง ดังนี้

1. ตรวจสอบความตรงของเนื้อหาและ feasibility ของเครื่องมือ โดยการประชุมร่วมกับผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้เชี่ยวชาญในด้านพัฒนาการเด็กและตัวแทนผู้ใช้ประโยชน์จากเครื่องมือนี้ เพื่อปรับเครื่องมือให้เหมาะสม
2. ทดสอบความเชื่อถือได้ของเครื่องมือและความพึงพอใจของผู้ใช้งาน

พื้นที่ทดสอบ

1. กรุงเทพมหานคร (ในเขตชุมชนแออัด)	}	ในเขตชนบท
2. จังหวัดพิษณุโลก		
3. จังหวัดสระบุรี		
4. จังหวัดนครศรีธรรมราช		
5. จังหวัดขอนแก่น		

กลุ่มตัวอย่าง ที่ให้ความเห็นต่อเครื่องมือชุดนี้แบ่งเป็น 2 กลุ่มคือ

กลุ่ม 1 แม่หรือผู้เลี้ยงดูหลักของเด็กอายุ 6 เดือน, 9 เดือน และ 18 เดือน โดยสุ่มจากแม่ที่พามารับวัคซีนที่ คลินิกเด็กดีของโรงพยาบาลชุมชน และแม่หรือผู้เลี้ยงดูหลักของเด็กอายุ 2 ขวบ, 4 ขวบ และ 5 ขวบ ที่อยู่ในหมู่บ้าน กลุ่มอายุละประมาณ 2-4 คน รวมทั้งหมด 20 คนต่อพื้นที่

กลุ่ม 2 เจ้าหน้าที่สาธารณสุข หรือพยาบาลของสถานบริการด้านหน้าของโรงพยาบาลชุมชนในพื้นที่นั้นจำนวน 5 คนต่อพื้นที่

¹ รายการของเด็กอายุ 1-6 ปี

² รายการของเด็กอายุ <1 ปี

วิธีการทดสอบ

การทดสอบเครื่องมือโดยแม่/ผู้เลี้ยงดูหลัก

ตอนที่ 1 ผู้ทดสอบให้แม่ดูคู่มือแนะนำการฝึกพัฒนาการ ให้แม่อ่านคู่มือแนะนำการฝึกพัฒนาการ แล้วให้ตอบคำถามในแบบเก็บข้อมูลข้อ 1 ถึง 7 (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ก)

ตอนที่ 2 ให้แม่ดูบัตรอ่านผลและแบบบันทึกและติดตามพัฒนาการเด็กปฐมวัย สอนวิธีการบันทึกพัฒนาการโดยให้แม่ใช้กับลูกของตนเอง หลังจากนั้นให้แม่ตอบแบบเก็บข้อมูลข้อ 8-12 (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ก)

ตอนที่ 3 ให้แม่ทำแบบทดสอบตัวอย่างเด็กตามโจทย์ที่ให้ในแบบเก็บข้อมูล ในกรณีที่ไม่ทำได้ไม่ต้องให้ผู้ทดสอบสอนวิธีการใช้แบบบันทึกฯ อีกครั้ง แล้วจึงให้ทำโจทย์ตัวอย่างเด็กต่อ

การทดสอบเครื่องมือโดยเจ้าหน้าที่สาธารณสุข / พยาบาล

ตอนที่ 1 ผู้ทดสอบให้เจ้าหน้าที่สาธารณสุข/พยาบาลดูคู่มือแนะนำการฝึกพัฒนาการ แล้วให้ความเห็นในแบบเก็บข้อมูลข้อ 1-8 (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ข)

ตอนที่ 2 ผู้ทดสอบสอนเจ้าหน้าที่สาธารณสุข/พยาบาลใช้แบบบันทึกและติดตามพัฒนาการเด็กปฐมวัย แล้วทำแบบทดสอบข้อ 9-13 (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ข)

ตอนที่ 3 ผู้ทดสอบอ่านโจทย์ตัวอย่างเด็กทีละข้อ ให้เจ้าหน้าที่สาธารณสุข/พยาบาลอ่านผล แล้วผู้ทดสอบบันทึกผลลงในแบบเก็บข้อมูล

ผลการทดสอบแบบบันทึกและคู่มือ

1. ผลการทดสอบความพึงพอใจของแม่/ผู้เลี้ยงดูหลัก

แม่/ผู้เลี้ยงดูหลักได้ให้ความเห็นต่อคู่มือแนะนำการฝึกพัฒนาการเด็ก ดังสรุปในตารางที่ 1 ผู้ทดสอบส่วนใหญ่มีความพึงพอใจมาก-มากที่สุดต่อกู่มือที่สร้างขึ้นนี้

ตารางที่ 1 ความเห็นของแม่/ผู้เลี้ยงดูหลักต่อกู่มือแบบบันทึกพัฒนาการ

คำถาม	ระดับความพึงพอใจของแม่/ผู้เลี้ยงดู : จำนวน (ร้อยละ)				
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
1. ในภาพรวม ท่านพอใจเอกสารแนะนำการฝึกพัฒนาการ	-	-	22 (21.6)	41 (40.2)	39 (38.2)
2. ท่านเข้าใจคำอธิบายความหมายพัฒนาการแต่ละขั้น	-	-	24 (23.5)	48 (47.1)	30 (29.4)
3. ท่านเข้าใจข้อแนะนำการฝึกพัฒนาการ	1 (1.0)	-	19 (18.6)	48 (47.1)	34 (33.3)

คำถาม	ระดับความพึงพอใจของแม่/ผู้เลี้ยงดู : จำนวน (ร้อยละ)				
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
4. ชื่อนำการฝึกพัฒนาการมีราย	-	2 (2.0)	21 (20.6)	47 (46.1)	32 (31.4)
5. ท่านเข้าใจคำอธิบายการฝึกพัฒนาการด้านอารมณ์ - สังคม	-	2 (2.0)	24 (24.2)	41 (41.4)	32 (32.3)
6. คำอธิบายวิธีการฝึกพัฒนาการด้านอารมณ์-สังคมมีรายละเอียดเพียงพอ	-	1 (1.0)	25 (24.5)	49 (48.0)	27 (26.5)
7. จำนวนหัวข้อพัฒนาการอารมณ์-สังคม เพียงพอเหมาะสม	-	1 (1.0)	31 (30.4)	42 (41.2)	28 (27.5)

หลังจาก ผู้ทดสอบให้แม่ดูแบบบันทึกและติดตามพัฒนาการเด็กปฐมวัยและสอนวิธีการบันทึกพัฒนาการ แล้วให้แม่ใช้กับลูกของตนเอง แม่ส่วนใหญ่แสดงความพอใจมาก-มากที่สุดต่อแบบบันทึก ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ความเห็นของแม่/ผู้เลี้ยงดูหลักต่อแบบบันทึกและติดตามพัฒนาการ

คำถาม	ระดับความพึงพอใจของแม่/ผู้เลี้ยงดู : N (ร้อยละ)				
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
8. ในภาพรวมท่านมีความพอใจแบบบันทึกนี้	-	2 (2.0)	20 (19.8)	46 (45.5)	33 (32.7)
9. ท่านพอใจขนาดของแบบบันทึก	2 (2.0)	-	24 (23.8)	43 (42.6)	32 (31.7)
10. ท่านพอใจสีของแบบบันทึก	-	1 (1.0)	23 (22.8)	39 (38.6)	38 (37.6)
11. ท่านเข้าใจคำอธิบายวิธีใช้แบบบันทึก	-	3 (3.0)	22 (21.8)	39 (38.6)	37 (36.6)
12. ท่านชอบการประเมินพัฒนาการโดยวิธีการใช้แผ่นอ่านผล	-	-	18 (17.8)	45 (44.6)	38 (37.6)

เมื่อแม่ให้ความเห็นแล้ว ผู้ทดสอบให้แม่ทำแบบทดสอบตัวอย่างเด็กตามโจทย์ที่ให้ในแบบเก็บข้อมูล (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ก) ผู้ทดสอบอ่านโจทย์ตัวอย่างเด็กให้แม่ฟัง ให้แม่ใช้แบบบันทึกและติดตามพัฒนาการเด็กในการประเมินพัฒนาการของโจทย์ตัวอย่างเด็ก ได้ผลดังนี้

กรณีที่ 1 เด็กอายุ 6 เดือน "เมื่อให้ถือของเล่นมือหนึ่ง จะเปลี่ยนมาใช้อีกมือหนึ่งมาถือของเล่นได้"

ผลการทดสอบ แม่ทำได้เองถูกต้อง ร้อยละ 73.5 หลังจากสอนใหม่อีกครั้งทำได้ถูกต้องเพิ่มอีก ร้อยละ 25.5 และทำไม่ถูกต้อง ร้อยละ 1.0

กรณีที่ 2 เด็กอายุ 10 เดือน "ถือของขึ้นโต๊ะได้ แต่ยังไม่หยิบของขึ้นเล็กไม่ได้"

ผลการทดสอบ แม่เกือบทั้งหมด (ร้อยละ 99.0) วางแผนอ่านผลได้ถูกต้องตรงตามอายุ แม่อ่านสี พัฒนาการเป็นสีเหลืองซึ่งเป็นคำตอบที่ถูกต้อง ร้อยละ 70.3 สีเขียว ร้อยละ 28.7 และสีฟ้า ร้อยละ 1.0 แม่แปลผลพัฒนาการว่า เด็กควรฝึกเพิ่มซึ่งเป็นคำตอบที่ถูกต้อง ร้อยละ 69.3 เด็กทำได้เร็วพอๆ กับเด็กส่วนใหญ่ ร้อยละ 24.8 และควรปรึกษาเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ร้อยละ 1.0

กรณีที่ 3 เด็กอายุ 16 เดือน "เมื่อส่งให้ทำอะไรง่ายๆ เช่น ปิดประตู ถอดรองเท้า เอาถ้วยไปเก็บ เอาของไปทิ้ง เป็นต้น เด็กทำไม่ได้เด็กยังตบมือไม่เป็น"

ผลการทดสอบ แม่ที่ทำกาทดสอบทุกคนวางแผนอ่านผลได้ถูกต้องตรงตามอายุ แม่อ่านสีพัฒนาการเป็นสีชมพูซึ่งเป็นคำตอบที่ถูกต้อง ร้อยละ 75.2 สีเหลือง ร้อยละ 20.8 และสีเขียว ร้อยละ 4.0 แม่แปลผลพัฒนาการว่า ควรปรึกษาเจ้าหน้าที่สาธารณสุขซึ่งเป็นคำตอบที่ถูกต้อง ร้อยละ 74.3 ควรฝึกเพิ่ม ร้อยละ 22.8 และเด็กทำได้เร็วพอๆ กับเด็กส่วนใหญ่ ร้อยละ 3.0

กรณีที่ 4 เด็กอายุ 2 ปี 9 เดือน พูดคุยได้ตอบด้วยประโยคสั้นๆ 3-4 คำได้

ผลการทดสอบ แม่เกือบทั้งหมด (ร้อยละ 98.0) วางแผนอ่านผลได้ถูกต้องตรงตามอายุ แม่อ่านสี พัฒนาการเป็นสีฟ้าซึ่งเป็นคำตอบที่ถูกต้อง ร้อยละ 94.0 สีชมพู ร้อยละ 4.0 และสีเขียว ร้อยละ 2.0 แม่แปลผลพัฒนาการว่า เด็กทำได้เร็วกว่าเด็กส่วนใหญ่ซึ่งเป็นคำตอบที่ถูกต้อง ร้อยละ 93.0 ควรปรึกษาเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ร้อยละ 4.0 และเด็กทำได้เร็วพอๆ กับเด็กส่วนใหญ่ ร้อยละ 3.0

เมื่อสิ้นสุดการทดสอบ ผู้ทดสอบได้ขอความเห็นเพิ่มเติมจากแม่ ดังสรุปในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากแม่

คำถาม	ข้อเสนอแนะ
1. ในภาพรวม ท่านพอใจเอกสารแนะนำการฝึกพัฒนาการ	1. ใช้ง่าย สีสีนสวยงาม รูปน่ารัก น่าอ่านดีแล้ว มีข้อเสนอแนะในการฝึกพัฒนาการ ทำให้ได้ความรู้เพิ่ม 2. ทำให้มีความรู้ในเรื่องพัฒนาการเด็ก 3. อ่านง่าย เข้าใจง่าย รูปแบบนี้่าน 4. ตัวหนังสือบางไป อ่านไม่ค่อยชัดเจน ควรทำตัวหนังสือให้หนา เพื่อจะได้มองได้ชัดเจนกว่านี้ สำหรับคนอายุค่อนข้างมากจะมองลำบาก 5. รูปเล่มโตเกินไป น่าจะเล็กกว่านี้ น่าจะเป็นขนาดพกพาได้

คำถาม	ข้อเสนอแนะ
	6. ได้ความรู้เยอะมาก ๆ กว่าสมุดสีชมพู
2. ท่านเข้าใจคำอธิบายความหมายพัฒนาการแต่ละชั้น	1. ในหน้า 2-7 ควรมีคำว่า "เดือน" ตามหลังตัวเลข 2. ควรเพิ่มคำอธิบายให้ละเอียดมากขึ้น
3. ท่านเข้าใจข้อแนะนำการฝึกพัฒนาการ (ถ้าไม่เข้าใจข้อใดให้แนะนำการปรับแก้ไขในข้อข้อเสนอแนะด้วย)	1. หน้า 7 37 เดือน <u>ทายคำ</u> (พิมพ์ตก) 2. เข้าใจข้อแนะนำแต่เมื่อฝึกถูกทำข้อ 6 ลูกทำไม่ได้ให้เปลี่ยนมือถือของเล่น เด็กจะปล่อยของเล่นอีกมือหนึ่ง (มือเดิม) แล้วหยิบของเล่นใหม่ด้วยมือเดิมเช่นเคย 3. ควรเพิ่มวิธีฝึกชั้นอีก
4. ข้อแนะนำการฝึกพัฒนาการมีรายละเอียดเพียงพอ	1. ข้อความสั้นๆ ทำให้เข้าใจง่าย ดีแล้ว ถ้าเขียนยาวไป ทำให้เข้าใจยากเปล่าๆ 2. ยังไม่ละเอียด อยากให้มีรายละเอียดมากกว่านี้
5. ท่านเข้าใจคำอธิบายการฝึกพัฒนาการด้านอารมณ์-สังคม	1. ควรเพิ่มความหมายของ การพัฒนาการด้านอารมณ์ และสังคม
6. คำอธิบายวิธีการฝึกพัฒนาการด้านอารมณ์-สังคมมี รายละเอียดเพียงพอ	1. ในหน้า 5 ควรเพิ่มว่าจะเริ่มให้ฝึกพัฒนาการด้านฝึกสมาธิ, ฝึกอดทนรอคอย เมื่อเด็กอายุเท่าใด 2. ควรระบุกิจกรรมในวิธีการฝึกแต่ละวิธีให้ด้วย 3. ควรระบุกิจกรรมตัวอย่าง สำหรับวิธีการฝึกแต่ละวิธี
7. จำนวนหัวข้อพัฒนาการอารมณ์-สังคม เพียงพอเหมาะสม	1. จำนวนข้อน้อยไป อยากให้มีจำนวนข้อมากกว่านี้ และ ควรเพิ่มรายละเอียดสำหรับกรณีที่เด็กไม่ทำตาม 2. ควรมีคำอธิบายเพิ่มเติมวิธีฝึก
8. ในภาพรวมท่านมีความพอใจแบบ บันทึกนี้	1. ทำได้ดีแล้ว เหมาะสมมาก 2. แบบบันทึกและติดตามพัฒนาการเด็กปฐมวัยโดยครอบครัว ควรทำเป็นแผ่นพับ 3. แบบบันทึกใหญ่เกินไป พกพามาสะดวก
9. ท่านพอใจขนาดของแบบบันทึก	1. แบบบันทึกและตัวหนังสือเล็กไป ควรปรับตัวหนังสือโตขึ้น ไม่ควรเป็นลวดลายน่าจะมีขนาดกระทัดรัดกว่านี้ 2. แบบบันทึกใหญ่เกินไป พกพาไม่สะดวก

คำถาม	ข้อเสนอแนะ
10. ท่านพอใจสีของแบบบันทึก	<ol style="list-style-type: none"> 1. สีดูไม่ชัดเจนอ่านยาก อยากรให้เป็นสีเข้ม จะได้มองเห็นชัดเจน ยกตัวอย่าง แผ่นที่ทาบสีเหลืองมองไม่ชัดเจน แยก สีไม่ชัดเจนน่าจะใช้สีขาวแทน ส่วนหัวที่เทียบสี ฟ้า, ชมพู, สีที่ใช้ดูยาก 2. สีของบัตรอ่านผลไม่ตรงกับสีของแบบบันทึก ควรใช้สีให้เหมือนกันกับบัตรทั้ง 2 บัตร 3. ในบัตรอ่านผล สีที่ใช้ในการแปลผลสื่อได้ไม่ชัดเจน เช่น สีม่วงเป็นสีส้ม สีฟ้าเป็นสีเขียวอ่อน
11. แนวทางแผ่นอ่านผลได้ถูกต้องตรงตามอายุ	<ol style="list-style-type: none"> 1. ตอนแรกทำไม่ถูก ตอนใหม่อีกครั้งจึงทำได้

2. ผลการทดสอบความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขหรือพยาบาล

เจ้าหน้าที่สาธารณสุข/พยาบาล กลุ่มตัวอย่างที่ทดลองใช้เครื่องมือให้ความเห็นต่อคู่มือแนะนำการฝึกพัฒนาการ ดังแสดงในตารางที่ 4 และให้ความเห็นต่อแบบบันทึกและติดตามพัฒนาการ ดังแสดงในตารางที่ 5 เจ้าหน้าที่สาธารณสุข/พยาบาลส่วนใหญ่มีความพึงพอใจมากต่อคู่มือ แต่มีความพึงพอใจระดับปานกลางต่อแบบบันทึก

ตารางที่ 4 ความเห็นของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข/พยาบาล ต่อคู่มือแนะนำการฝึกพัฒนาการ

คำถาม	ระดับความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข/พยาบาล :				
	จำนวน (ร้อยละ)				
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
1. ในภาพรวม ท่านพอใจเอกสารแนะนำการฝึกพัฒนาการ	-	-	7 (28.0)	16 (64.0)	2 (8.0)
2. คำอธิบายความหมายพัฒนาการแต่ละขั้นและข้อแนะนำการฝึกพัฒนาการเป็นที่เข้าใจได้ง่ายเหมาะสมสำหรับระดับครอบครัว	-	-	10 (40.0)	11 (44.0)	4 (16.0)
3. ข้อแนะนำการฝึกพัฒนาการมีรายละเอียดเพียงพอ	-	1 (4.2)	5 (20.8)	13 (54.2)	5 (20.8)
4. รูปภาพที่ใช้ประกอบพัฒนาการแต่ละขั้นสื่อความหมายได้ชัดเจน	-	1 (4.0)	8 (32.0)	11 (44.0)	5 (20.0)
5. จำนวนข้อพัฒนาการเหมาะสมดีแล้ว	-	1 (4.0)	4 (16.0)	16 (64.0)	(16.0)

คำถาม	ระดับความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข/พยาบาล : จำนวน (ร้อยละ)				
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
6. คำอธิบายวิธีการฝึกพัฒนาการด้าน อารมณ์-สังคมเข้าใจได้ง่ายเหมาะ สำหรับใช้ในระดับครอบครัว	-	2 (8.0)	5 (20.0)	15 (60.0)	(12.0)
7. คำอธิบายวิธีการฝึกพัฒนาการด้าน อารมณ์- สังคมมีรายละเอียดเพียงพอ	-	1 (4.2)	6 (25.0)	14 (58.3)	3 (12.5)
8. จำนวนหัวข้อพัฒนาการอารมณ์- สังคม เพียงพอเหมาะสมแล้ว	-	1(4.2)	8 (33.3)	12 (50.0)	3 (12.5)

ตารางที่ 5 ความเห็นของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข/พยาบาล ต่อแบบบันทึกและติดตามพัฒนาการ

คำถาม	ระดับความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข/พยาบาล : จำนวน (ร้อยละ)				
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
1. ในภาพรวมท่านมีความพอใจแบบ บันทึกนี้	-	1 (4.0)	6 (24.0)	12 (48.0)	6 (24.0)
2. ท่านพอใจขนาดของแบบบันทึก	-	3 (12.0)	6 (24.0)	13 (52.0)	3 (12.0)
3. ท่านพอใจสีของแบบบันทึก	-	3 (12.0)	11 (44.0)	6 (24.0)	5 (20.0)
4. คำอธิบายวิธีใช้แบบบันทึกเข้าใจได้ ง่ายเหมาะสมสำหรับใช้ระดับครอบ ครัว	-	-	15 (60.0)	5 (20.0)	5 (20.0)
5. การประเมินพัฒนาการโดยวิธีการใช้ แผ่นอ่านผลเป็นที่เข้าใจได้ง่ายเหมาะ สมกับระดับครอบครัว	-	3 (12.0)	10 (40.0)	7 (28.0)	5 (20.0)
6. วิธีการบันทึกผลปฏิบัติได้ง่ายสำหรับ ระดับครอบครัว	-	2 (8.0)	12 (48.0)	6 (24.0)	5 (20.0)
7. เจ้าหน้าที่สาธารณสุข / พยาบาลวาง แผ่นผ่านผลได้ถูกต้องตรงตามอายุ	25 (100)	-	-	-	-

เมื่อกลุ่มตัวอย่างให้ความเห็นต่อเครื่องมือแล้ว ผู้ทดลองได้ให้กลุ่มตัวอย่างทำใจพยัตัวอย่างเด็กทีละข้อ โดยให้ใช้แบบบันทึกฯ ในการประเมินพัฒนาการ ได้ผลดังนี้

กรณีที่ 1 เด็กอายุ 6 เดือน "เมื่อให้ถือของเล่นมือหนึ่ง จะเปลี่ยนมาใช้อีกมือหนึ่งมาถือของเล่นได้"

ผลกาารทดสอบ เจ้าหน้าท้าที่สาธาารณสุทหรือพยาบาลท้าห้หมดวางแฝ้านอ่านผลได้ถูกด้าองตรงตามอายุ เจ้าหน้าท้าที่สาธาารณสุท/พยาบาลอ่านส้าพัฒนาการเป็นส้าเจ้าวซึ่งเป็นข้อท้าที่ถูกต้อง ร้อยละ 92.0 และส้าขมพู ร้อยละ 8.0 เจ้าหน้าท้าที่สาธาารณสุท/พยาบาลแปลผลพัฒนาการว่า เด็กท้าได้เร็วพอๆ กับเด็กส่วนใหญ่ซึ่งเป็นข้อท้าที่ถูกต้อง ร้อยละ 88.0 ควรรีกษาเจ้าหน้าท้าที่สาธาารณสุท ร้อยละ 8.0 และควรรีกเพิ่ม ร้อยละ 4.0

กรณท้า 2 เด็กอายุ 10 เดือน "ถ้าของซ้านโด้ได้ แต่ย้งหนีบของซ้านเล็กไม่ได้"

ผลกาารทดสอบ เจ้าหน้าท้าที่สาธาารณสุทหรือพยาบาลท้าห้หมดวางแฝ้านอ่านผลได้ถูกด้าองตรงตามอายุ อ่านส้าพัฒนาการเป็นส้าเหลืองซึ่งเป็นข้อท้าที่ถูกต้อง ร้อยละ 76.0 และส้าเจ้าว ร้อยละ 24.0 และเจ้าหน้าท้าที่สาธาารณสุท/พยาบาลแปลผลพัฒนาการว่า เด็กเป็นควรรีกเพิ่มซึ่งเป็นข้อท้าที่ถูกต้อง ร้อยละ 76.0 และเด็กท้าได้เร็วพอๆ กับเด็กส่วนใหญ่ ร้อยละ 24.0

กรณท้า 3 เด็กอายุ 16 เดือน "เม้าสงให้ท้าอะไร้งว่ๆ เช่น ปิดประตู ถอดรองเท้า เอาถ้วยไปเก็บ เอาของไปท้า เป็นด้าน เด็กท้าไม่ได้เด็กย้งตบมือไม่เป็น"

ผลกาารทดสอบ เจ้าหน้าท้าที่สาธาารณสุทหรือพยาบาลท้าห้หมดวางแฝ้านอ่านผลได้ถูกด้าองตรงตามอายุ เจ้าหน้าท้าที่สาธาารณสุทหรือพยาบาลอ่านส้าพัฒนาการเป็นส้าขมพูซึ่งเป็นข้อท้าที่ถูกต้อง ร้อยละ 64.0 ส้าเหลือง ร้อยละ 24.0 และส้าเจ้าว ร้อยละ 12.0 เจ้าหน้าท้าที่สาธาารณสุทหรือพยาบาลแปลผลพัฒนาการว่า เด็กควรรีกษาเจ้าหน้าท้าที่สาธาารณสุทซึ่งเป็นข้อท้าที่ถูกต้อง ร้อยละ 64.0 ควรรีกเพิ่ม ร้อยละ 24.0 และเด็กท้าได้เร็วพอๆ กับเด็กส่วนใหญ่ ร้อยละ 12.0

กรณท้า 4 เด็กอายุ 2 ปี 9 เดือน พุดคยได้ดอบด้วยประโยคสั้นๆ 3-4 คำได้

ผลกาารทดสอบ เจ้าหน้าท้าที่สาธาารณสุทหรือพยาบาลท้าห้หมดวางแฝ้านอ่านผลได้ถูกด้าองตรงตามอายุ เจ้าหน้าท้าที่สาธาารณสุทหรือพยาบาลอ่านส้าพัฒนาการเป็นส้าท้าซึ่งเป็นข้อท้าที่ถูกต้อง ร้อยละ 96.0 และส้าเจ้าว ร้อยละ 4.0 เจ้าหน้าท้าที่สาธาารณสุทหรือพยาบาลแปลผลพัฒนาการว่า เด็กท้าได้เร็วกว่าเด็กส่วนใหญ่ซึ่งเป็นข้อท้าที่ถูกต้อง ร้อยละ 96.0 ท้าได้เร็วพอๆ กับเด็กส่วนใหญ่ ร้อยละ 4.0

เม้าสิ้นสุดการทดสอบ กลุ่มตัวอย่างได้ให้ความเห็นต่อชุดคร้าองมือและว้าใช้โดยรวม ด้างสรุปในตารางท้า 6

ตารางที่ 6 ความเห็นต่อชุดเครื่องมือและวิธีใช้เครื่องมือโดยรวมของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข/
พยาบาล

คำถาม	ข้อเสนอแนะ
<p>1. ในภาพรวม ท่านพอใจเอกสารแนะนำการฝึกพัฒนาการ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ตัวเลข 1-38 ในเครื่องมือส่งเสริมพัฒนาการไม่สื่อว่าเป็นอายุ 2. สีทั้ง 4 อ่านได้เพียงสีเขียวเท่านั้นบัตรอ่านผลควรเป็นสีขาว จะได้เห็น 4 สี ได้ชัดเจน 3. น่าจะมีคำอธิบายวัตถุประสงค์ของการทดสอบว่าทำเพื่ออะไรเพิ่มเติมก่อนที่จะมีวิธีปฏิบัติเพื่อให้ผู้ปกครองตระหนักถึงความสำคัญของการทดสอบ นอกเหนือจากคำอธิบายของเจ้าหน้าที่แล้ว 4. ควรมีการจัดทำรูปเล่มให้เล็กลง เพราะมันใหญ่เกินไปไม่สามารถจัดเก็บได้สะดวกและเหมาะสำหรับพกพา 5. ตัวหนังสือเล็ก ดูไม่เป็นระเบียบ อ่านยาก 6. เนื้อหารายละเอียดเยอะ ทำให้ต้องใช้เวลาในการศึกษาและอ่านมากควรจะให้สั้นและกระชับข้อความกว่านี้ 7. เนื้อหาละเอียด และสามารถอธิบายแก่ผู้ปกครองให้เข้าใจได้ง่าย 8. ควรเขียนตรงหัวข้อให้ชัดเจนว่า 1 เดือน 2 เดือนหรือเป็นข้อ 1 ข้อ 2 ในแต่ละช่วงอายุ 9. สีกับแถบสีของแบบทดสอบส่วนที่ 2 ไม่ชัดเจนตรงกัน
<p>2. คำอธิบายความหมายพัฒนาการแต่ละขั้นและข้อแนะนำการฝึกพัฒนาการเป็นที่เข้าใจได้ง่ายเหมาะสมสำหรับระดับครอบครัว</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. คำอธิบายพัฒนาการแต่ละด้าน ยังไม่มีคำอธิบาย เช่น ชันคอ ยิ้ม มองของตก ฯลฯ ไม่สามารถจะสื่อให้ผู้ปกครองเด็กเข้าใจว่าเป็นพัฒนาการทางด้านกล้ามเนื้อ อารมณ์ สังคม ฯลฯ ถ้าผู้ปกครองมีความเข้าใจดีขึ้น ก็จะทำให้ผู้ปกครองเอาใจใส่และมีแรงจูงใจที่อยากจะกระตุ้นพัฒนาการมากขึ้น 2. เนื้อหาค่อนข้างมากตัวหนังสือค่อนข้างเล็ก ถ้าให้

คำถาม	ข้อเสนอแนะ
	<p>ระดับครอบครัว ประเมิน</p> <p>3. บางข้อไม่สามารถฝึกเด็กได้ เช่น ข้อ 6 เพราะเด็กไม่เปลี่ยนมือถือของเล่นแต่จะนั่งของเล่นเดิมแล้วหยิบของเล่นใหม่ด้วยมือเดิมที่เขาถนัดเช่นเคย</p> <p>4. ข้อ 26 ควรจะทำเป็นสัญลักษณ์แบบตัวโน้ต</p>
<p>3. ข้อแนะนำการฝึกพัฒนาการมีรายละเอียดเพียงพอ</p>	<p>1. รายละเอียดมีมากเกินไป ใช้เวลานาน</p> <p>2. ควรยกตัวอย่างเพิ่ม เพื่อให้เข้าใจได้ง่ายขึ้น</p>
<p>4. รูปภาพที่ใช้ประกอบพัฒนาการแต่ละขั้นสื่อความหมายได้ชัดเจน</p>	<p>1. ภาพประกอบบางภาพไม่สื่อ แสดงออกไม่ชัดเจนควรจะเป็นภาพจริง (ไม่ใช่การ์ตูน)</p> <p>2. ภาพเล็กเกินไป สื่อความหมายยาก</p> <p>3. แต่ละข้อทั้งรูปภาพและข้อความอธิบายแบ่งแยกไม่ชัดเจน</p> <p>4. ระยะห่างระหว่างข้อมีน้อย ทำให้บางครั้งไม่ทราบว่าเป็นรูปภาพและคำอธิบายข้อใด</p> <p>5. ควรมีตัวอย่างในรายละเอียดให้ชัดเจนกว่านี้</p> <p>6. รูปเด็กควรเปลี่ยนรูปร่างบ้างตามอายุเด็กในแต่ละช่วงเป็น 3 ช่วงก็ได้ไม่ควรเป็นรูปเดียวกันตลอด</p>
<p>5. จำนวนข้อพัฒนาการเหมาะสมดีแล้ว</p>	<p>1. ตัวเลขข้างหน้าหัวข้อ 1, 2, 3 ฯลฯ ไม่สื่อความหมายว่าเป็นเลขอายุเดือนของเด็ก ควรจะใส่คำว่า "เดือนลงไป" (ในเล่มสี่เหลี่ยมเครื่องมือส่งเสริมฯ)</p> <p>2. ควรเพิ่มจำนวนอายุ ของข้อพัฒนาการ</p>
<p>6. คำอธิบายวิธีการฝึกพัฒนาการด้านอารมณ์-สังคมเข้าใจได้ง่ายเหมาะสมสำหรับใช้ในระดับครอบครัว</p>	<p>1. หัวข้อกังวลและสงสัย เวลาที่เห็นผู้อื่นเจ็บปวด ตัวอย่างที่ยกมากลัวว่าจะเป็นกรทำให้เด็กเลียนแบบหรืออาจคล้ายกับเป็นการฝึกให้เด็กจิตใจอ่อนแอได้</p> <p>2. ต้องชี้แจงว่า พัฒนาการอะไรคือด้านอารมณ์หรือสังคม เช่น คำว่า ยิ้ม ตามความเข้าใจของผู้ปกครองจะทราบได้อย่างไรว่าเป็น พัฒนาการทางด้านอารมณ์หรือสังคม</p> <p>3. ควรเพิ่มเติมเนื้อหา เช่น เก็บของเข้าที่หลังเล่นเสร็จ อาจหรือเขียนเพิ่มสักนิดว่าให้เด็กเก็บของเข้าที่หลัง</p>

คำถาม	ข้อเสนอแนะ
	เล่นเสร็จ หรือเอาหัวข้อในวงเล็บมาได้เป็นช่วงต้นของหัวข้อ เช่น ผีกระเบียบวินัย ให้เด็กเก็บของเข้าที่หลังเล่นเสร็จเป็นต้น
7. คำอธิบายวิธีการฝึกพัฒนาการด้านอารมณ์-สังคมมีรายละเอียดเพียงพอ	<ol style="list-style-type: none"> 1. จำนวนข้อการฝึกพัฒนาการด้านอารมณ์ ควรมีความอารมณ์/ความต้องการกว่านี้ ปัจจุบันพ่อแม่สนใจที่จะตามนำไปปฏิบัติมากขึ้น เพื่อเป็นแนวทางแนะนำของเจ้าหน้าที่ 2. คำอธิบายการฝึกพัฒนาการด้านอารมณ์และสังคม ควรระบุกิจกรรมให้ผู้ปกครองด้วยสำหรับฝึกเด็ก 3. ควรระบุกิจกรรมการฝึกในแต่ละเรื่องให้ผู้ปกครองด้วย จะได้นำไปฝึกปฏิบัติได้จริง 4. ควรระบุอายุที่จะเริ่มทำการฝึกด้วย
8. จำนวนหัวข้อพัฒนาการอารมณ์-สังคม เพียงพอเหมาะสมแล้ว	<ol style="list-style-type: none"> 1. จำนวนควรมากกว่านี้ 2. ถ้าจะเพิ่มเรื่องการฝึกทางด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้วยค่ะ เช่น การมีสัมมาคารวะ เช่น การขอบคุณ ขอโทษ เพราะเด็กในวัย 4-6 ขวบ ควรจะทำได้แล้ว การไหว้ทักทายผู้ใหญ่ เป็นต้น 3. ควรมีหัวข้อเพิ่มตามอายุแต่ละ 1 ปี คือมี 1 ปี, 2 ปี, 3 ปี, 4ปี, 5 ปี, 6 ปี 4. ควรมีพัฒนาการด้านอารมณ์, สังคมมากกว่านี้
9. ในภาพรวมท่านมีความพอใจแบบบันทึกนี้	<ol style="list-style-type: none"> 1. ต้องแก้ไขบางส่วนเพื่อให้สะดวกกับผู้ปกครอง 2. ถ้าเป็นเจ้าหน้าที่ทำเองจะเข้าใจง่ายกว่าครอบครัวทำ 3. ควรมีความชัดเจนของหัวข้อในแต่ละเดือน แบบทดสอบส่วนที่ 2 แยกขึ้นกันเกรงว่าจะทำหาย แยกจากกันได้ง่าย ควรมีช่องใส่เก็บร่วมกัน
10. ท่านพอใจขนาดของแบบบันทึก	<ol style="list-style-type: none"> 1. คล้ายกับเป็นหัวข้อ ผู้ปกครองอาจจะเข้าใจยาก ตัวเลขในบัตรอ่านผลไม่สื่อว่าเป็นอายุเดือน (1-38) 2. น่าจะมีขนาดที่เล็กกระทัดรัด สามารถจัดเก็บได้สะดวกหรือพับเก็บได้ 3. ขนาดใหญ่เกินไปไม่สะดวกต่อการพกพาและเก็บ

คำถาม	ข้อเสนอแนะ
	รักษา
11. ท่านพอใจสีของแบบบันทึก	<ol style="list-style-type: none"> 1. ภาพการ์ตูนอธิบายพัฒนาการไม่ชัดเจน ควรจะเป็นรูปถ่ายจริง 2. บัตรอ่านผล สีที่ทำได้เร็วกว่าเด็กส่วนใหญ่ และทำได้เร็วพอๆ กับเด็กส่วนใหญ่ใกล้เคียงกันมากเลยคะ ดูแล้วงง 3. สีเส้นสวยงามดี แต่ควรแยกสีในวิธีบันทึกให้ชัดเจน สีมากๆ ทำให้คนทำสับสน 4. สีในแถบเลื่อนแบบบันทึกไม่ชัดเจน 5. สีของบัตรอ่านผลไม่สื่อและไม่ตรงกับแบบบันทึก
12. คำอธิบายวิธีใช้แบบบันทึกเข้าใจได้ง่ายเหมาะสมสำหรับใช้ระดับครอบครัว	<ol style="list-style-type: none"> 1. คำอธิบายวิธีใช้แบบบันทึกควรจะมีวัตถุประสงค์ของการทดสอบพัฒนาการด้วยว่าทำ เพื่ออะไรเพื่อให้ผู้ปกครองเห็นถึงความสำคัญของการทดสอบ 2. อาจจะสับสนได้ถ้าครอบครัวใช้เพราะค่อนข้างจะซับซ้อนไปหน่อย
13. การประเมินพัฒนาการโดยวิธีการใช้แผ่นอ่านผลเป็นที่เข้าใจได้ง่ายเหมาะสมกับระดับครอบครัว	<ol style="list-style-type: none"> 1. สีแผ่นเทียบกับสีที่แผ่นแปลผลไม่เหมือนกัน คือไม่ชัดเจนตามความหมาย 2. ต้องแล้วแต่ความรู้ของครอบครัวหรือผู้ที่ดูแลเด็ก
14. วิธีการบันทึกผลปฏิบัติได้ง่ายสำหรับระดับครอบครัว	<ol style="list-style-type: none"> 1. ในครอบครัวที่มีการศึกษาน้อย อาจเข้าใจการทำแบบบันทึกน้อย

การปรับแก้เครื่องมือ

คณะผู้วิจัยได้นำผลการทดสอบและข้อเสนอแนะจากการทดสอบเครื่องมือนี้ มาปรับแก้เครื่องมือตั้งต้นฉบับเครื่องมือในภาคผนวก ค และ ง ในรายงานฉบับนี้